

OBSAH.

Kapitola I.

Úvodní.

Záměr přítomné rozpravy	1
Vytčení otázky	3
Jisté snahy v Anglii, ji vnukající	4
Srovnání s jinými zeměmi	5
Zkouška tohoto srovnání	7
Zevrubné vytčení scházející vlastnosti	8
Dějiny a úpadek některých novějších snah	9
Několik objasnění	11
Význačné rysy naší nynější nálady	13
Rozbor příčin jejich	16
a) Vliv příkladů francouzských	17
b) Vliv metody historické	21
c) Vliv novinářského tisku	24
d) Vzdůst hmotného blahobytu	26
e) Přetvoření duchovního základu myšlenkového	27
f) Vliv státní církve	28

Kapitola II.

O možné užitečnosti bludu.

Otázka dvojaké nauky leží při počátku našeho výzkumu	33
Vytčení této nauky	35
Ona značí vítězství <i>statu quo</i>	37
Psychologická obrana nauky takové	38
Odpověděno zjištěním dogmatické povahy populární víry	39
Zhoubný socialní vliv kněží jejich	40

Základní představa obhájců dvojaké nauky	42
These přítomné kapitoly proti oné představě	43
Zkouška některých obran bludu	46
I. Že mylný názor může býti obklopen dobrými asociacemi	47
II. Že všechny myslí nejsou přístupny důvodění	48
III. Že mylný názor, posuzován vzhledem k povšechnému duševnímu postavení, může býti méně škoden, nežli jeho předčasné rozkotání	51
IV. Že pouhá negativní pravda není vodítkem	56
V. Že býval blud stupínkem ku pravdě	57
Nemůžeme říci, kolik pravdy bylo pronedbáno	60
Nevyhnutelnost není užitečností	63

Kapitola III.

Duševní zodpovědnost a Politický duch.

Moderní <i>disciplina arcana</i>	65
Humeova nemravná rada	67
Zhoubné duševní účinky nemravného kompromisu	68
Zkáza, jež provází hrubší jeho způsoby	71
Tré působišť kompromisu	72
Zásadní důležitost jich rozlišování	74
Účinky jich zmatení ve praktické politice	75
Šetrnost či povolnost při Vytváření názoru	77
Její zákonnost otáčí se kolem vzájemných nároků většiny a menšiny	78
Tvrzení přítomné kapitoly	79
Důležitost jeho následkem nadvlády politického ducha v Anglii	80
Účinky převahy tohoto ducha	82
Srovnání s obdobími duševní zodpovědnosti	86
Moderní hnutí proti duchu politickému	88
Uvážení námitky	91
Jak důležité jest pro povahu zdůvodněné přesvědčení a ideály	92
Nedostatek jich pohromou chování	93

Znázornění na moderní politice	94
Moderní trpělivost	97
Znázorněna na dvou nejpřednějších otázkách	98
Pascalovy poznámky o stavu Pochybnosti	100
O témž Dr. Newman	102
Trojí způsob zacházení s těmito záhadami	103
Jiné znázornění duševní nepoctivosti	104
Savojský vikář	106
Škodlivost nahrazování rozumu duchovním soběsho- víváním	107

Kapitola IV.

Náboženský souhlas.

Kompromis v projevu	109
Týká se spíše náboženství nežli politiky	109
Hume o nevzpírání se	111
Důvod, proč práva svobodného mluvení neshodují se přesně s právy svobodného myšlení	112
Odbočka u věci svobodné mluvy	114
Nesouhlas není již uštěpačný a hanlivý	115
Snaha moderního svobodomyšlnictví přizpůsobiti ně- které prvky ze staré víry	116
Široký průlom posud zůstává	119
Avšak kacířství nepřičítá se již zkaženosti	121
Snášelivost není nezbytně spokojení se pochybovač- stvím	123
Účel předcházející odbočky	125
Vzácnost přímého mluvení příčinou jeho bolestnosti	126
Přizpůsobení se ve příbuzenstvu mezi dítětem a rodiči	127
Mezi manželem a ženou	129
Při výchově dětí	142
Případ nevěřícího kněze	147
Případ toho, kdo se bojí ztráty vlivu	149
Souhlas není neškodný ani bezvýznamný	152

Kapitola V.

Uskutečňování názoru.

Použití mínění v životosprávě	154
Zmírňující zřetele	155
Nesluší jich přeháněti	157
Naše činnost při uskutečňování názoru závisí na naší společenské teorii	158
Zákonný a nezákonný kompromis se zřetelem k ní	159
Rozlišení to stejně správně i při teorii vývojové	160
Podmínka pokrokové proměny	162
Prozkum jisté omluvy kompromisu	164
Jiná omluva	165
Vyšetření výmluvy o prozatímní prospěšnosti	167
Znázornění na náboženských zřízeních	169
Na zřízeních politických	171
Burkeovo doporučení politického kompromisu	174
Rčení, že malé opravy bývají nejhoršími nepřáteli vel- kých	176
Ve kterém smyslu správně	177
Znázorněno <i>Základním nařízením o výchově</i>	177
Rozumnost sociální trpělivosti	178
Zřetele, hodící se na politickou praxi, nehodí se na náš vlastní život	180
Ani na uveřejňování společenských názorů	180
Míra svědomí ve společnosti	181
Zlo pochodící z zmenšení tohoto živlu	182
Historické znázornění	183
Nová stránka rozpravy	184
Jest opravdovost přesvědčení osudnou pro udílení svo- body jiným?	185
Dvě věty na dně přísvedčivé odpovědi	185
Opravdovost přesvědčení slučitelná s vědomím náchyl- nosti k poblouzení	186
Víra ve vlastní neomylnost nevede nezbytně k nesná- šlivosti	187

Opačná představa má původ v právnických obdobách ve společenské diskussi	189
Spojitosť nauky o svobodě se společenským vývojem	191
Zbytečná starost bázlivého kompromisníka	194
Hmotné meze výsledku mravního hloubání	194
Znázornění z dějin Otroctví	195
Znázornění z dějin římských a francouzských	197
Praktický účinek víry v sebeochrannou vlastnost spo- lečnosti	200
Závěr	202

Dodatek: Poznámka ku str. 184.

Nauka o Svobodě	203
---------------------------	-----

